

мислення та цифрової грамотності. Це, у свою чергу, сприяє не лише глибшому засвоєнню географічних знань, а й підготовці учнів до реалій життя в цифровому суспільстві. Успішне впровадження таких інструментів у шкільну практику вимагає комплексного підходу: від технічного забезпечення до постійного вдосконалення цифрових навичок усіх учасників освітнього процесу. В умовах реформування української школи, цифровізації освіти та викликів воєнного часу — це не просто інновація, а необхідність, що дозволяє гарантувати учням повноцінну якісну освіту.

Узагальнюючи, можна стверджувати: сучасні електронні засоби і технології є не лише своєрідним додатком, а повноцінною частиною освітнього процесу з географії у старшій школі.

Список використаних джерел

1. Вішнікіна Л.П. Методика навчання географії у старшій школі: навч. посіб. – практ. / Л.П. Вішнікіна, Л.С. Галушка. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. 2023. 162 с. <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream.pdf>
2. Концепція Нової української школи. – Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Кобернік С.Г. Науково-методичні засади географічної освіти в основній школі: монографія / С.Г. Кобернік. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. 2012. 346 с. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10500/Kobernik.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Крамаренко І.С.,

kramarenkoirina22@gmail.com

старший дослідник, к.пед.н.,
начальник відділу ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,
старший науковий співробітник, відділ біологічної, фізичної
та хімічної освіти, Інститут педагогіки НАПН України

Анотація. У матеріалі розглядаються особливості формування природничо-наукових компетентностей учнів у контексті впровадження Концепції Нової української школи. Наголошено на важливості поєднання знаннєвого та діяльнісного компонентів, застосуванні проектних і STEM-орієнтованих завдань, а також використанні сучасних цифрових ресурсів. Особлива увага приділяється формувальному та підсумковому оцінюванню, яке сприяє усвідомленому навчанню. Окреслено також роль професійної підтримки педагогів як чинника успішної реалізації компетентнісного підходу.

Ключові слова: Нова українська школа, природничо-наукова компетентність, STEM-освіта, формувальне оцінювання, цифрові інструменти, діяльнісний підхід, освітні технології, професійний розвиток учителя.

Упровадження Концепції Нової української школи (НУШ) вимагає переосмислення підходів до формування ключових компетентностей, серед яких важливе місце посідає природничо-наукова. Вона охоплює знання, уміння та цінності, необхідні для розуміння природи, проведення досліджень, критичного мислення, застосування знань у повсякденному житті та формування екологічної відповідальності. У контексті сучасних викликів (повномасштабного вторгнення РФ на територію України) особливої актуальності набуває необхідність адаптації освітнього процесу до нових умов, зокрема з урахуванням дистанційного та змішаного навчання, психологічної підтримки учнів і цифрової трансформації освіти [5, 7].

У цьому контексті важливо зосередити увагу на стратегіях, що забезпечують дієве формування природничо-наукових компетентностей. Насамперед це поєднання знаннєвого та діяльнісного компонентів, що реалізується через активні методи навчання: проєктну діяльність, STEM-орієнтовані завдання, міжпредметні інтеграції, практико-орієнтоване навчання, дослідницький метод. Залучення учнів до самостійного відкриття знань, аналізу інформації, планування й проведення досліджень сприяє формуванню не лише академічних умінь, а й ціннісного ставлення до природи. Особливо ефективним у цьому процесі є використання сучасних цифрових інструментів, зокрема асинхронних платформ Moodle, Google Classroom, Edmodo [4], онлайн-ресурсів, таких як Всеукраїнська школа онлайн, цифрова платформа MozaWeb, мобільні додатки AR School [1], AR Book, AtomVisualizer, PhET тощо. Ці інструменти сприяють підвищенню мотивації до навчання, формуванню інформаційної компетентності, розвитку навичок взаємодії та відповідальності.

Разом із тим, ключовою умовою ефективної реалізації зазначених підходів є впровадження сучасної системи оцінювання, що відповідає вимогам Державного стандарту базової середньої освіти. Згідно з Рекомендаціями МОН (наказ від 02.08.2024 № 1093), в освітньому процесі застосовуються формувальне, підсумкове та державне підсумкове оцінювання. Формувальне оцінювання забезпечує зворотний зв'язок між учителем і учнем, дозволяє не лише фіксувати досягнення, а й коригувати освітній процес відповідно до потреб учнів. Воно здійснюється шляхом спостережень, аналізу учнівських робіт, ведення портфоліо, із застосуванням словесних або бальних шкал, і має на меті підтримку розвитку ключових умінь і навичок, а не лише перевірку фактологічних знань.

Підсумкове оцінювання орієнтоване на визначення рівня сформованості конкретних груп результатів навчання: здатності досліджувати природу (ГР1), здійснювати пошук та аналіз інформації (ГР2), застосовувати наукові знання для пояснення явищ і процесів (ГР3). Особливе місце при цьому займають контекстні завдання, які моделюють життєві ситуації та вимагають застосування знань у нових умовах. Таким чином, оцінювання стає не лише інструментом контролю, а

повноцінною частиною навчального процесу, що сприяє саморозвитку учня і формуванню його природничо-наукової картини світу [6].

Забезпечити успішну реалізацію зазначених підходів неможливо без належної підтримки педагогів. Інституційна підтримка вчителів природничого циклу відбувається через програми підвищення кваліфікації, які пропонуються закладами післядипломної освіти, зокрема ІППО, а також через каталоги рекомендованих джерел, блоги методистів, онлайн-курси й участь у фахових спільнотах. Саме завдяки обміну досвідом, впровадженню інноваційних практик і безперервному професійному розвитку вчителі здатні ефективно реагувати на виклики часу й створювати сучасне, компетентнісно орієнтоване середовище для навчання [2, 3, 5].

Висновки. Отже, формування природничо-наукових компетентностей у здобувачів освіти в умовах Нової української школи є багатограним процесом, що охоплює не лише засвоєння знань, а й розвиток умінь, цінностей і ставлень, необхідних для свідомого, відповідального та науково обґрунтованого ставлення до природи й життя в цілому. Компетентнісний підхід, реалізований через діяльнісні методи навчання, цифрові інструменти, інтегровані завдання та проєктну роботу, створює підґрунтя для формування особистості, здатної до критичного мислення, дослідження й прийняття рішень.

Ефективна система оцінювання, що враховує як поточні досягнення, так і комплексні результати освітньої діяльності учнів, виступає важливим чинником підтримки навчального поступу. Формувальне та підсумкове оцінювання, орієнтоване на виявлення реального рівня сформованості компетентностей, дозволяє зробити навчання більш цілеспрямованим, усвідомленим і гнучким. Особливої значущості набувають контекстні завдання, що моделюють життєві ситуації, у яких учень має застосовувати наукові знання.

Водночас забезпечення сталості та якості цього процесу неможливе без системної професійної підтримки педагогів. Розвиток професійної спільноти, участь у програмах підвищення кваліфікації, обмін досвідом та впровадження освітніх інновацій — це необхідні умови для успішної реалізації Концепції НУШ та формування природничо-наукової компетентності як одного з визначальних результатів сучасної загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Величко Л., Крамаренко І., Лашевська Г. 7.3.4. Хімія. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації : метод. рек. Київ, 2023. С.138–143. URL: <https://doi.org/10.32405/978-966-644-736-7-2023-190> (дата звернення: 05.04.2025).
2. Ведяєва Н.О. Формування ключових компетентностей учнів на уроках хімії шляхом використання інноваційних технологій. Головна - Сайт Возсіятського ліцею. URL: <http://www.vozsiyatskeschool.edukit.mk.ua/Files/downloads/пед%20досвід%20бпошупа.pdf> (дата звернення: 05.04.2025).

3. Дворовенко С. Методичні орієнтири навчання хімії у новій українській школі. DSpace of Korolenko Poltava National Pedagogical University: Домівка. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/16349/1/55.pdf> (дата звернення: 05.04.2025).
4. Крамаренко І., Корнішева Т., Сілютіна І. Адаптація дистанційного навчання у вищій школі до умов воєнного стану. Перспективи та інновації науки. 2022. №4 (9). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4\(9\)-192-205](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-192-205) (дата звернення: 05.04.2025).
5. Методичні рекомендації щодо викладання у 2024/2025 навчальному році хімії | Шкільне життя. Шкільне життя. URL: <https://www.schoollife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-u-2024-2025-navchalnomu-rotsi-himiyi/> (дата звернення: 05.04.2025).
6. Природнича освітня галузь: окремі аспекти викладання у 5-7 класах. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <https://naurok.com.ua/post/prirodnychya-osvitnya-galuz-okremi-aspekti-vikladannya-u-5-7-klasah> (дата звернення: 05.04.2025).
7. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти): Розпорядж. Каб. Міністрів України від 05.08.2020 № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-p#Text> (дата звернення: 05.04.2025).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ГЕОГРАФІЇ УЧНІВ 7 КЛАСУ В НУШ

Москаленко Д.С.,
студентка 4 курсу
спеціальності «014.07. Середня освіта (Географія)»
22fpgoe.d.moskalenko@std.npu.edu.ua

Науковий керівник:
Кобернік С.Г.,
професор, д. пед. н.,
sgkobernik@ukr.net

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Анотація: У статті розглядаються сучасні підходи до оцінювання навчальних здобутків учнів 7 класу з географії в контексті розвитку Нової української школи. Особливу увагу приділено формульованню оцінюванню, новим критеріям оцінювання за групами результатів (ГР1–ГР3), а також аналізу результатів анкетування серед учнів та вчителів географії, що дозволило виявити реальні уявлення, очікування й досвід учасників освітнього процесу щодо системи оцінювання школярів з географії. Отримані результати слугували основою для розроблення методичних рекомендацій щодо оптимізації оцінювання учнів в умовах НУШ.

Ключові слова: оцінювання, формувальне оцінювання, групи результатів навчання, географія у 7 класі, методичні рекомендації.

Зміни освіти в умовах Нової української школи передбачають не лише оновлення змісту, а й удосконалення підходів до оцінювання результатів навчання, які б відображали не лише рівень знань учнів, але й заохочували їхню активну участь у навчальному процесі.